

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

EGYESÜLT, NEMZETI, KERESZTÉNY KISGAZDA- ÉS FÖLDMIVES-PÁRTI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.
Előfizetési árak: egész évre 108 K, félre 54 K,
negyedévre 27 K, egy óra 9 K. Egyes szám ára 120 K.

Felelős szerkesztő:
ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.
Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben.
Hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen“.

Szemle.

Föltámadt! Pedig megostorozták, meg-csúfolták, kegyetlen kínzások között keresztre feszítették s halála után nehéz kőlappal földt sziklasírba tették. Meg van írva világosan, egyszerű emberek egyszerű szavai-
val az egész borzalmas történet, a vérlázító igazságtalan bánásmód, az ártatlan igazságnak fenséges türe, egyenes beszéde bírái, hóhérai előtt. Nincs az az érdekesítő történet, melynek minden egyes szava annyira edatapadna lelkünkhez, oly elevenen hatna képzeletünkre, mint a nagyheti passió olvasása. S a Megváltó szenvedéseit és halálát ábrázoló szertartások szemlélete, értelmük mélysége, az egész szent dráminak kedélyünkre ható mozzanatai megindítják, gyászba borítják lelkünket: elnémul a harangok ércszava, mert elnémult, elfojtatott az igazság is; oly nyomasztó, oly szívszorító ez a hét napi gyászos, hangtalan élet! Megdöbbenve ismerünk rá az ő sorsában a magunkéra, szétmarcangolt szegény, szegény hazánkra: az erőszak és durva igazságtalanság kezei közt bizonytalan sorsunk eshetőségeire; szenvedései közt magunkra gondolunk, kínos helyzetébe magunkat képzeljük, szálnalmunkba rétegés vegyül. Szorongó lélekkel várjuk a jövőt s a föltámadás emlékének ünnepies pillanatában a gyöttrő, nyomasztó s lehangoló gondolatok és érzések bilincseiből egyszerre kifejtett lélek kitörő örömmel kiáltunk föl: Hála legyen az Istennek!... Ez a föltámadás ünnepének jelentősége, ez az emberi vonás, ez a mindennapi igazság: lelkünk megkönnyebbülése, fölzsabadulása az aggodalom, szánalom és rétegés nyomasztó állapotából, meggyötört lelkünk föltámadása sorsunk újabb fordulataira, újabb életre és küzdelemre. Szegény hazám! Mikor sengheted a föltámadás himnuszában: „Hála legyen az Istennek!...“ Ki tudja mikor?...

„Csönka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!“

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

A német — lengyel népszavazás hullámai.

Budapest, márc. 23.

Kattovicból jelentik, hogy a lengyel Heller-hadsereg katonái betörték a német határszéli községekbe. Fegyvereiket elrejtve, mint polgáremberek vonultak be a faluba, azzal az ürüggyel, hogy a népszavazásra jöttek. Amikor együtt voltak, fegyvereiket elővették és megtámadták a németeket. A lengyel határszél közelében levő községekből általában igen sok panasza érkezik a német lakosoktól, kik ellen nagyon sok jogtalanságot követnek el. A német lakosság több községből az üldöztetések miatt kénytelen volt elmene-külni Kirchenhallba. Ha a Heller-hadsereg katonáit nem sikerül lefegyverezni, akkor lengyel sorkatonaság fog bevonulni és akkor tartani kell attól, hogy megismétlődik az augusztusi vagy hozzá hasonló nagymérvű streik.

Budapest, márc. 23.

Tegnap késő délután megtámadták a bireni rendőrség épületét. A hivatalnokoknak sikerült még idejekorán elmenekülni. A rendőrség épületébe behatoló lengyelek a hivatalos aktákat megsemmisítették. Ezután a lengyel-francia zászló alatt visszavonultak a határra.

Vértanu-halál.

Budapest, márc. 23.

A kolozsvári egyetem országos hírvitűdosa, dr. Hevessy Imre, a megszállás idején Kolozsvárott maradt. A románok folytonos üldözése ellenére sem tette le a fűségekűt. Ma arról értesülünk, hogy a város mellett elterülő erdőben agyonlőtte magát.

ALKONY.

Szabad-e megütni hárfámon a hurt,
Bűgő, jajongó dalba fogni?
Szép ifju álmok bus nagy temetését
Szabad-e csendben elzokogni?
Elborult szívvel ha végigtekintek
Szomorú, tarlott téreken,
Bűn-e, ha rajtam erőt vesz a sírás
Kesergőn, hosszan, csendesen,
— Kesergőn... hosszan... csendesen.

A csendnek hangján, nagy magánosságba,
Amíg borongva elméldázok:
Bűn-e, ha a régi rozszant hangszeren
A fészló húrok közé vágok?
És verem a dalt, hogy elcsendesüljeteK
Sokáig — hosszan — csendesen:
Rajongás, édes szent fellángolások,
Dicsőség — álom — szerelem,
Dicsőség... álom... szerelem.

Nagypéntek.

Írta: Zsilavy Sándor.

Hazám, nemzetem gyászos vergődésében, haláltusájában, szomorú napjaiban, könnyes szemmel nem rólad szól énekem: *föltámadás*. Jövő reménye, vergődő, álmadozó honfiúi lelkünk egyedüli vigasztalója: „*Resurrexit*“. Halálosan komoly napjainkban passiót járó magyar nemzet *Nagypéntekjét* énekelem, amelyhez a kinok és keservek passió útja vezette a népet. Neked szólnak tehát e sorok: szomorú, fájdalmas *valóság*.

A nagyhét fájdalommal és boldogító reménnyel vegyes érzelmei környeznek. Láttuk a szentelt bakkát, mellyel a természet tavasza kedveskedett a hit tavaszának. Együtt szenvedtük végig Üdvöztőlünkkel a passió keserves útját és vérző szívünkkel visszhangoztattuk a „*Stabat mater dolorosa*“ megrázó himnuszát. Mennyi diadal és mennyi kétségbejött kinnak igaz emlékei néhány rövid nap történetének gyászkeretébe foglalva!

Mily jóleső érzés, hogy ismét zengnek a harangok, hirdetvén a világ minden tája felé az emberiség Megváltójának föltámadását! Mily jó, hogy a „*Resurrexit*“ szava tölti be a keresztény világot, mily jó, hogy szabad ismét reménylentünk a kétségbeesés után, mily jó, hogy rózsák és liliumok színe váltathatja fel ismét a gyásznak sötétségeit!

Úr Isten! Emberiség, világok Istene! Mikor ér véget a mi szenvedéseink útja? Mikor nem érünk többé: *Nagypénteket*? Mikor lesz örökös a „*Föltámadás*“ ünnepe? Mikor?...

Nekünk van hitünk, üdvösségünk és azt folyton keresztre feszítik a hitetlenek?

Nekünk féltett boldogságunk volt a *hazaszeretetünk* és akadtak árulói, akik eladták hitvány harminc ezüst pénzben.

Nekünk vannak eszméink, kincseink és azokat folyton félreértik, gyanusítják és megcsúfolják.

Nekünk mindig voltak, mindig lesznek apostolaink és azok vállát folyton roskasztja a kereszt, amelyen el kell vérezniük és el kell epedniük.

Nekünk van bizalmunk az igazságban, nekünk drága a becsület, mi remegünk az erkölcs, az erény megrontásától és ime, a tömeg folyton azok elé hint pálmágot, akik az igazságot hazugságba fojtják, a becsületet elnyomják, az erényt, az erkölcsöt gúny tárgyává teszik és szemfényvesztő ügyességgel, káprázató színekkel rajzolják eléink mindezeknek merész ellentétét, bűnös tagadását.

Miért kell a szép, jó és igaznak ma is görnyedezni a passió keserves útján, miért kell ismétlődnie a szörnyű Nagypénteknek, amelyen meghomályosodik a nap, a templomok kárpítja keté hasad, felfröl fogva az alsó részéig, megnyila a föld és a kősziklák megrepedének.

Nagypénteknek saját hosszú évsora, külön évszáda volt, melyet a zsidóság „ajándékozott” az egész keresztény világnak. Keresztre juttatták Krisztust, az emberiség megváltóját. Romboló munkájuk Nagypénteken fenn a Golgotán bevégződött. Az Isten-embert megölték. A feltámadás magasztosságában már csak isteni erő működött; a gyalázatosság fenséges, hatalmas, nemes tettek már képtelen.

A zsidóság nemcsak a keresztény világnak, külön a magyar nemzetnek is meghozta hosszú, évtizedes, kitaró gaz munkájával: a *Nagypéntekjét*. A hitnek elgyengítése, a hazaszeretet arcátlan profanalizálása, szabadságért küzdő népek eltiportatása, vértengerek özöne, bűnök, tévelyek sorozata volt ellenünk fegyverük. Végül elhurcolt bennünket is a zsidóság a Golgotához, melyet csontok és koponyák borítanak, aztán hamis lelkek az árulás visszalökött pénzén megvásárolt embereikkel a legjobbaknak, a legdicsőbbeknek vesztőhelyévé, szenvedéseink színterévé változtatták az országot. Sorsunk krisztusi sors. Egy és ugyanaz a faj hozta mindkettőre a Nagypénteket.

Miért kellett a Megváltónak megérnie a szörnyű napot, miért fölve mindenkor a pohár, a szenvedések pohara, hogy azt egész emberöltők, egész nemzedékek őrítsék és hogy az ott álljon mindenkor a legjobbak, a legnemesebbek előtt, küzdelmeik válságos pillanatában. Álljon ott a nemzet előtt is, hogy soha, jó és balsorsában soha, de soha el ne feledje: kik adták kezébe a keserű poharat!...

Azért a véres küzdelem, hogy a diadal annál fényesebbé váljék, azért a halál éjszakája, hogy a Feltámadás hite ragyogja be a világot, azért feszíték keresztifára a világ Megváltóját, hogy keresztje az emberiség legszentebb jelévé, szenvedései a mi üdvösségünké, kínos halála megváltásunkká váljék.

Azért minden romlás és kétségbeesés, hogy kiérdemeljük a közeljövő tiszta, boldog világát, azért a félműveltség, azért a hanyatlás, azért az anyagiasság túltengése, hogy előkészülhessünk a fény, a haladás, a diadalmasság eszme fenséges korszakára!

Azért kell lennie *Nagypénteknek*, hogy kövesse a Feltámadás, melyet repeső szívvel várunk, örömjongva üdvözlünk.

Szent Feltámadás! Kétezeréves hajnalok ragyogó pirját áraszd mennél fényesebben Golgotát járó nemzetünkre. Hogy Szent István népe megérhesse *Feltámadását* a régi szellemnek, régi dicsőségnek, régi nagyságnak, régi hatalmának, amelyet Szent István elpazarolhatatlan örökségévé hagyott Magyarországon minden nemzedékének!

E szellem, Szent István szellemének feltámadása szünteti meg a hazaszeretet számorú nagypéntekét, ezáltal válhatik a magyar nemzet jövődjé diadalmasság, boldog és örök *husvétii ünneppé*.

Sokorópatkai Szabó István

v. kiszgaminiszter interpellációja a házhelyekről és kibérlésekről.

Tisztelt Nemzetgyűlés!

Gróf Andrássy Gyula tisztelt képviselő-társunk mondotta az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló nagyon megszívlelésre méltó beszédében, hogy a forradalom lelki betegség, amely ragályos. En is azt állítom, hogy a forradalmakat beteg lelkek okozzák és beteg lelkek, elnyomott lelkek fogékonyak iránta. Ha T. Nemzetgyűlés a betegséget felismertük, akkor gyógyításról gondoskodni kötelességünk. En azt hiszem, hogy szigorú rendszabályokkal, erős törvényekkel aligha lehet e betegség terjedését megakadályozni, hanem inkább üdvös reformok végrehajtása által lehet közömbösíteni kellő sikerrel. A nemzetgyűlés, mint jó orvos, akinek kell, hogy betegjének, a beteg nemzetnek útjában tartsa a kezét, felismerte a kór okozóját a mi áldatlan, rossz birtokviszonyunkban, ezt gyógyítandó, alkotta meg az 1920. évi XXIX. t.-c.-et, amelynek becsületes végrehajtásával sok forradalmat, beteg lelket meg lehetne gyógyítani egy kis jóakarattal, emberbaráti szeretettel.

A Miniszterelnök úrnak Patacsy tisztelt barátom interpellációjára adott válasza alkalmával azon közlése, hogy az összes főispánokat és alispánokat magához kérte és ezen a megbeszélésen lelkükre beszélt, hogy kívánatos nevezett törvényt gyorsan és igazságosan végrehajtani, megnyugtatólag hatott rám, most már szeretem hinni, hogy a közigazgatás nehézkes volta nem lesz többé akadály, de azért Hazám és nemzetem jövőjéért aggódó lelke nem tud még sem teljesen megnyugodni, mert látom azt a vétkes könnyelműséget, amellyel egyes nagybirtokosok még az átélt szomorú tapasztalatok után is ezt a nemzeti jövőnkre kihatással bíró nagyfóntosságú kérdést kezelik. (Igaz! Úgy van!)

Azért interpellációm nem is a kormányhoz kellene intézennem, hanem hazám nagybirtokosaihoz, megkérdezni tőlük van-e tudomásuk arról, hogy a szegény földművesek forradalmisított lelke még mindig lázban égő beteg, a közömbösítő szétum egyedül az ő igazságot szerető-lelkükből és gyengéd, gyámoltani kész, emberbaráti szerető szívükből szereshető meg, csepegtessenek tehát abból egy parányit, hogy azzal kigyógyíthatassuk a beteg lelkeket.

Oda appellálnék én, Tisztelt Nemzetgyűlés, ha oly sokan már közöltük nemcsak mint rossz álmora gondolatának vissza a kommunizmusra, amikor az egész vagyon megsemmisültnek látzott és még pusztja életük felett is ott függött vérszenes a Damokles kardja, hacsak idejében nem tudtak külföldre menekülni. (Igaz!)

Múltkor beszédemben már citált nemzetrontó galiciánér egyik beszédjében így szólt: „a forradalom hívei kisebbségben vannak, mert főleg a város a talajuk, meg kell szerezni tehát a föld szegényeinek támogatását is”.

Hát, T. Nemzetgyűlés, ez az idegen fajú vörös forradalmár felismerte a falusi szegény népből rejülő nagy erőt, csak a mi fajtánk, a keresztény földbirtokos-osztály nem tudná, vagy nem akarná belátni azt, hogy ezen népréteg támogatását saját érdekében meg kell szerezni?

Pedig, hogy hiányzik ez a belátás, számorúan tapasztalom. Ott, ahol a közigazgatás hivatása magaslatán áll, a szükséges lépéseket megteszi, ott meg sok helyen a nagybirtokos tehetetlensége, sokszor ravaszága vet ennek gátat.

Most kaptam egy levelet, eddigi tapasztalataim után még főleg ez készített interpellációm bejegyzésére. Azt írják: „Pista bácsi, a nagybirtokos uradalmanak azt a kiugró csúcspontját, kb. negyven házhelyre valóit, hajlandó átengedni, de az árát négyszögölenként 100 koronában állapítja meg, ez már mégis sok, akármilyen rossz is a pénzünk, 160.000 koronát kérni egy kataszteri holdért”. (Elégedetlenség a Ház minden oldalán.)

Jó föld az igaz, T. Nemzetgyűlés, de különleges gazdálkodásra nem alkalmas fekvésű, mert a várostól több mint 20 kilométer, a legközelebbi vasútállomástól pedig kb. 10 kilométer. Közlekedő útja burkolatlan, sokszor tengelyig ér rajta a sár.

T. Nemzetgyűlés, a mi jó dunántúli népünk tudja azt, hogy a mai lerongyolt valuta mellett olcsó földet nem kaphat, nem is akar, de caoda-e, ha ilyen határtalan árkövetelésre arcába szökik a vér, kezét ökölbe szorítja, ajka sziszegve szór átkot a kapzsi birtokosra. (Felkiáltások: Jogos a panasza!)

De, T. Nemzetgyűlés, tegyük fel, hogy elfogadják ezt a feltételt, akkor is mi lesz azokkal, akik nem most jöttek haza dollárokkal és a háborús konjunktúrát sem használhatták ki, elmehetnek koldulni, mert ott véreztek, ott szenvedtek valahol a lengyel mezőkön vagy Doberdó szikláin. Ezek kénytelenül belemennek az alkuba, a mai terményárat- és napszámberét véve reménykedéstük alapjául, gondolják, majd csak megbirkóznak vele.

A pénzügyminiszter operálja a kiszgadmák zsebeit.

Igen ám, de a mi zseniális pénzügyminiszterünk közben megoperálja a gazdák zsebeit, úgy hogy az erszény helyén csak egy tátongó lyuk marad, jelezve, hogy ott járt Hegedűs operációs olója. Beáll a pénzhány, leszál a napszámber, a termény ára (Már le is szállt!) az új birtokosok fizetési kötelességeiknek eleget tenni nem bírnak, megverik a dobot az új portán „ki ad többet érte” és ezzel kezdetét veszi az elégedetlenség, újra-újra a lelkek forradalmi betegsége.

Kiszgaminiszter-korában csak zárt ajtók mögött beszélhetett.

Kiszgaminiszter-koromban itt a plénum előtt hallgatásra voltam kárhóztatva, csak zárt ajtók mögött teljesíthettem azon kötelességeket, melyekkel hazám és akik sorsáról gondoskodni hivatva voltam, a kiszgadmák és földművelő nép iránt.

Mikor ezt az előbb idézett törvényt a nemzetgyűlés megszavazta, akkor a végrehajtási utasítást készítőknak kidolgoztam azon óhajokat, melyeket a rendeletbe felveendőknél tartottam, nevezetesen az árakra vonatkozólag azt az óhajomat fejeztem ki, hogy tekintettel ingadozó valutánkra, figyelembe véve népünk azon rétegének, amelyen é törvénnyel segíteni akarunk, pénzszegény voltát, a vételár gabonában állapíttassék meg, még pedig olyformán, hogy a vételár összege legfeljebb a ma szokásos évi bér 25-szöröse legyen. Eszerint, ha egy kat. hold bérlete egy métermázsza buza, akkor egy hatszázötös házhelytelek 9 métermázsza 38 kg.-ba kerülne s 5%-os kamat mellett 10 egyenlő részletben volna törleszhető; így az első évi részlet is alig tenne ki egy métermázszt, könnyen kibírták volna a házhelyet óhajtók és tekintettel arra, hogy csak kis területekről van szó, a birtokosok sem pusztultak volna bele.

Időközben azonban a takarékoság jel-szava jutott uralomra, a kiszgadmák és föld-

mivelők hivatásos szószólója feleslegessé vált. A rendelet, mint képviselőnek juttott kezembe, amelyből megállapíthattam, hogy óhajításaink közül csak azt az egyet vették bele: nem kaphat házhelyet az, aki a nemzeti hadsereg behívó parancsának ónhibájából nem tett, vagy nem tesz eleget.

E helyről legyen szabad tisztelettel és jóakarattal intelmet intézni házam birtokosaihoz.

Gondolják meg, mi csoda nagy nemzeti és társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy szegény földműveseink forradalmasított lelke meggyógyítsák igazságérzetük, humánus bánásmódjuk által.

Tegyük lehetővé, hogy szegény, jobb sorsra érdemes, szerencsétleneinknek lelkük hő vágya, hogy valaha maguknak családi otthont szerezhessenek, valóra váljék. (Ugy van! Helyesítés a Ház minden oldalán.)

Ennyit a házhelyekről.

Most szabadon átírnem a kisbérletek alakításánál tapasztalt nehézségekre.

Ilt, megvallom, nemcsak a birtokokat érheti a vád.

Hoztunk egy négyszakaszos törvényt: az 1920. évi XXIX. törvénycíkket. Bizakodók voltunk, beértük ennyivel is, a többi rábíztuk a kormányra, hogy a végrehajtási utasítással pótolja a törvény hézagait. (De nem pótolta!)

És T. Nemzetgyűlés, ez a végrehajtási utasítás a magyar királyi miniszterium 8420. számú rendeletének minden szépségfiastroma ellenére is csapnivalóan rossz, az erendő bűn sulya alatt nyöszörög, készítői, úgy látszik, még régi módon gondolkodnak, az ő bírójukba még most sem jutott el a keresztény demokratikus szellem lágy fúvalata.

Hiába mondja oly szép, kenetes hangon a bevezető rész második bekezdése, hogy a magy. kir. miniszterium stb. (olvassa az egész bekezdést), ha a 13-ik § első bekezdése minden lelkiismeretlen ember részére kibuvót enged, mert mit is mond az említett bekezdés? (oly. az egész bekezdést). És itt van a majdnem helyrehozhatatlan hiba.

A törvény végrehajtásával, nem tudom, mi okból, elkéstünk, most könnyen mondhatja a birtokos: „Ja kérem, nekem már csak annyi földem van szabadon, amennyit takarmánnyal és kapással okvetlen be kell vetnem, ha ezt elvonják, akkor birtokom többi részén az okszerű gazdálkozás lehetetlenné válik.“ No és akkor mit szól ehhez az eljáró bizottság? Igazat ad a birtokosnak, mert így írja elő a hivatkozott szakasz, hogy csak akkora területet köteles átengedni, amekkorának elvonása a birtok többi részén az okszerű gazdálkodást nem gátolja.

Részesművelés helyett bérletet követel.

Hiba még az is, hogy kisbérlet helyett részesművelési földet engedélyez a rendelet, mert ez a másik kibuvási lehetőség.

Részesművelési földdel pláne harmadik—negyedikért nincs azon a szegényen segítve. Hisz ő azért sóvárog legalább bérlet után, mert szabad rendelkezési földet akar, nem részest, amely kötött. Bérlet földbe azt vet, amit akar, amire jobban van szüksége malackái részére, akkor takarít be, mikor éppen szüksége van rá, de a részes földbe rendszerint csak egynemű növényt engedélyeznek vetni és csak akkor lehet betakarítani, mikor az egész teljesen beérte, úgy októberben, mikor az uraság azt elrendeli, így nem adatik mód, hogy a szegény földműves állatot tarthasson, mert azok elpusztulnának, úgy mint mi is el fogunk pusztulni, ha a nép érdekeivel keveset törődünk.

De T. Nemzetgyűlés nemcsak az 1920. évi XXIX. t. c. végrehajtása alól keresnek a 8420. sz. rendelet segítségével kibuvót, de tudomásom van arról, hogy még az 5440. miniszteri rendeletet sem veszik egybecs semmibe.

Ugyanis ez a rendelet kimondja azt, hogy mindazon kisbérletek meghosszabbíthatnak, amelyeket bérlik az előző évben használtak és a kikötött bért becsületesen megfizették.

Van egy község, amelynek szegényei az 1919. és az 1920. évben egy és két holdas bérparcellákat béreltek a negyvenezer holdas nagybirtokos uradalomból, az 5430. sz. rendelet alapján ezen bérletüket részben az ősszel bevetették, részben pedig tavaszi alá felszántották és most a birtokos kitiltotta bérletükből őket, ő maga vetette be a szegény emberek által felszántott területet, nohá azok fizetési kötelezettségüknek eleget tettek.

Kérdem tisztelet nemzetgyűlés, lehet-e így a forradalmasított lelkeket gyógyítani, az ilyen bánásmód nincs-e rokonságban azon ténykedéssel, mintha valaki szószékről hirdeti a destruktíót. Elkeserít, izgat ez is, mint amaz.

Árpáddal jöttünk ide, karddal és nem batiuval.

Mi, kisgazdák és földművelők vagyunk itt a legősibb fajta. A mi elődeink Árpáddal jöttek ide, karddal az oldalukon, nem a lovágokban és nem is batiuval a hátukon. Ránk áll legjobban a koszos költő szava: „Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell.“ Ha jön a megpróbáltatások ideje, mi nem menekülhetünk külföldre, ideköt a rög, állnunk kell a szenvedést, ne gátoljanak tehát bennünket igazságot kereső és nemzetmentő munkánkban kapzsiságokkal egyes, az idők jelét meg nem értő telhetetlen nagybirtokok. (Úgy van.)

Nem akarunk osztályuralmat!

Nem azért jöttünk mi ide a nemzetgyűlés termébe, mintha mi itt osztályuralmat akarunk meghonosítani, sőt annak az osztályuralomra törő pártnak a visszaszorítására szervekedtünk, amelyik idegen vezető alatt hatalmi tébolyában oly rettenetes szenvedést zúdított szegény hazánkra.

Mi nem akarunk osztályuralmat, mi honfiumi kötelességet óhajtunk itt teljesíteni, elismerjük a tudást, a tekintélyt előt meghajlunk, ősi fajtánkat azonban a kizsákmányolástól bárki ellen is meg akarjuk és meg is fogjuk védeni.

Odanyújtjuk becsületos, kérges kezünket békére, fogadják el a keresztény intelligencia, a keresztény birtokos osztály, ismerjen el bennünket véreink, ahelyett hogy oly sokan ellenünk dolgoznak, segítsen szegényeink szomorú sorsán enyhíteni.

Elégtűtük ki a jogos igényeket s így kibékülve egymást megerősítve fogjunk össze, állítsuk talpra halálra ítélt nemzetünket, így tudjuk visszaszerezni a szétdarabolt hazát is. (Helyeslés.)

Interpelláció a következő:

1. Van-e tudomása a t. földművelésügyi miniszter úrnak, hogy az 1920. évi XXIX. t. c. végrehajtása nemcsak a közigazgatási hatóságok eljárásán múlik, hanem sok helyen a birtokosok túl magas árkövetelése teszi lehetetlenné.

Ha igen, hajlandó-e a nemzetgyűlés elé egy kiegészítő törvényjavaslatot beterjeszteni, amely kimondaná, hogy a házhely vételára nem lehet több kat. holdanként a most szokásos évi bér 20-szorosánál és tekintettel arra, hogy úgyis csak kisebb területekről van szó, legalább 10 évi részletfizesztés engedélyeztesék s úgy a vételár, mint a kamát gabonavalutában állapíttassék meg.

Az eddig már megkötött szerződések is, ha azok kézpénzzel ki nem elégtették, ilyen feltételekké változtassanak át.

2. Van-e tudomása a t. miniszter úrnak arról, hogy az említett törvény intencióit a m. kir. miniszterium 8420. számú rendelete XIII. §-a 1. bekezdésének alkalmazásával kijátsszák.

Ha igen, mit szándékozik tenni, hogy a törvény azon magasztos cél, melyért alkotott, a forradalmasított lelkek megbékéltetését szolgálhassa.

3. Van-e tudomása a t. miniszter úrnak arról, hogy az 5440. számú rendelet határozmányai ellenére egyes birtokosok a múlt évben használt bérletből szegény földműveseket kizárnak.

Ha igen, hajlandó-e a szegény földművelő bérlők érdekét megvédeni és mi módon? (Helyeslés a Ház minden oldalán. A szónokot pártkülönbösg nélkül számosan üdvözlök.)

A földművelésügyi miniszter a következőkben válaszolt sokorópátkai Szabó István interpellációjára:

A nagybirtokosok a maguk érdekében is rosszul teszik, ha a földbirtokért magas árakat állapítanak meg a vagyondézmánál, mert amikor majd a birtokokat értékelni fogják, ezt az árat veszik alapul. A házhelyek kiosztásának nem akadályozza az, ha megegyezés nem történik, mert hiszen az ár megállapítása bíróságra van bízva. Ő rajta a dolog nem fog mulni. (Éljenzés.)

Maga is tapasztalta, hogy több helyen kijátsszák a törvényt, de nem az a módja az orvoslásnak, hogy hozzá jönnek panaszokkal, hanem a főispánhoz vagy az alispánhoz kell fordulni. Sokkal gyorsabb az eljárás, ha a községi előjáróság felkéri a főszolgabíró, hogy hozza ki a bizottságot. A hiba ott van, hogy sokhelyütt még nem szállt ki ez a bizottság. A múlt héten összehívta az összes alispánokat és főispánokat értekezletre, ezen jelen volt a miniszterelnök és belügyminiszter is s utasította a főispánokat és az alispánokat, hogy nézzenek utána a törvény végrehajtásának.

Ami a kisbérleteket illeti, itt is mindent el fog követni, bár itt még nagyobbak a nehézségek, mint a házhelyeknél. Amit Sokorópátkai arról az uradalomról mondott, azt ő is tudja. Az illető uradalomnak — egy kibyházi uradalom — nem volt joga elyenni a kisbérleteket és biztosítja a Házat, kényszeríteni fogja az uradalmat, hogy a bérleteket visszaadja. A jövő héten egyébként rendeletet fog kibocsátani a kisbérleteknek 1922. évre való meghosszabbításáról. Kéri válaszában tudomásul vételét. (Éljenzés.) A Ház a választ tudomásul vette.

Pápa r. l. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

A színházi szolgálai állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy írásbeli kérvényüket 8 napon belül hozzám adják be.

Feltételek. A színházi szolgálai állással egybe van kötve a hatóságok plakát ragasztás. Kárpitos munkához értők előnyben részesítettek. Az állás folyó évi április 1-én lesz elfoglalható.

Díjazás. Szabad egyezség tárgya.

Pápa, 1921. évi március hó 21.

Dr. Tenzlinger s. k.
polgármester.

Az aukciók alkonya.

Budapesti levél.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, husvét hete.

A magyar főváros a várakozásnak érdekes, de nem épen kellemes állapotában van már hetek óta. Jön, nem jön? ezt találgatják uton-utfélen. Van, aki attól irtózik, hogy megjön, más meg attól, hogy mégis elmarad. Fejedelmi vendégek érkezését várták és találgatták ennyi izgalommal jobb időkben, bár meg kell hagyni, hogy a vendég, akire lesnek, szintén elég nagy hatalmasság. Olyan tekintély, aki átalakított hatással lehet az egész földkerekségére és bennünket is megszabhatja gondjaink jelentékeny részétől, megoldva legégetőbb problémáinkat.

Akit pedig várnak — örömmel a jóra való emberek, rettegve a spekulánsok — az: *olcsósági hullám*. Hegedüs Loránt kezdte pénzügyministerségét azzal a bejelentéssel, hogy ez a hullám közelében van és hogy a tavaszra el is jut hozzánk. Akkor pedig az élelmiszerek és az ipari cikkek ára egyszerre elkezd hanyatt-homlok zuhanni és egy szép reggel arra ébredünk, hogy oly nagy lett az olcsóság, hogy a postatakarékpénztári irnokot elfogja a kétségbeesés, mert nem tudja, mit csináljon a fizetéséből megmaradó pénzével. Palotától a konyhógost most mindenki ezt a hullámot várja, vannak, akik máris érzik, hogy az erőteljesen csapkodja a vásárcsarnok falait. A gazdagok beszüntették a vásárlást, mert hiszen rövidesen mindent meg fognak kapni negyedrészen áron. A szegények pedig könnyebben viselik nyomorúságukat, mert hiszen a jótékony hullám ezt is el fogja mosni. Közben nagy érdeklődéssel olvassák a lapok híreit arról, hogy Amerika és Anglia túlprodukálta magát és hogy Amerikában máris jelentékeny olcsóbbodás állott be.

Hát hogy Amerika jól érzi magát,

az valószínű, de a boldog földrészt meg volt elég jól a legmagasabb árak mellett is. Az is igaz, hogy a világgazdaság egész területén lefelé tendál az irányzat, ámde nagy kérdés, hogy ez az irányzat át tudja-e törni a mi rossz valutánk kínai falát. Eddig az új irányzatnak mindössze egyetlen csatakiáltása jutott el Budapestre és ez így hangzott: Egy váci-uti kereskedő leszállította a rizs árát 40 koronára. Egyéb tünete nincs annak, hogy az olcsósági hullám közelednék hozzánk, magából a rizskasából pedig, bármilyen tápláló étel is, nem lehet megélni.

De elég, hogy a hit, a várakozás megvan, a hatása félreismerhetetlen. A kereskedők nem mernek nagyobb raktárt tartani, sem későbbre bevásárolni és a vevőközönség, amely pedig könnyen szórta, mint ahogyan könnyen is keresi a pénzt, (Már aki szórta és könnyen keresi!! Szerk.) szintén feltűnően tartózkodó lett. Mindenki arra vár, hogy később olcsóbban veheti meg azt, amire szüksége van, vagy amit szemérszája megkívánt és nyilván ennek a várakozásnak is van része abban, hogy a budapesti tözsödén lassan, de biztosan csuszna lefelé az árak.

Annak a hullámnak a hatása, amelyről még nem is tudjuk biztosan, hogy csakugyan létezik-e, elsősorban azokon a helyeken mutatkozik meg, melyeket a pénzbőség könnyű divatja teremtett meg, ahol a frissen szerzett pénz kelt nemes versenyre. Már a háború alatt minden szakember ámulatára kezdett kiderülni, hogy minden lócsiszár és marhahajcsár, ügynök, csaposlegény, piaci árus, sarki boltos perfekt műérzékkel jött a világra, melyet nyomban érvényesített is, mihelyt a kedvező konjunktúra révén megfelelő anyagi helyzetbe jutott. A libásasszony már az első százezer koronánál csak antik butorra „bukott”, egy év múlva a legnagyobb műértéssel kereste a méhkasjegyet a porcellán alján és boldogtalannak érezte volna magát, ha készlete nem „sevresi”, ha ebédlőjében a kétméteres

kép nem eredeti Mednyanszky lett volna. Öreg cserépek, melyek egykor értéktelek lim-lomnak hevertek vidéki házak padlásain, mesés összegekért keltek el és csak a múlt hónapban adtak el hatalmas áron egy egyszerű katonai szolgálati övet, mert állítólag a reichstadi herceg hordta.

Nem szenvedéllé, hanem örületté nőtte ki magát a műtárgyak, kuriózumok és antikvitások gyűjtése, legendák vannak forgalomban arról, hogy miféle horribilis milliók dültek be azoknak az ablakán, akik ezt a gyengeséget kihasználni tudták. Ez a divatörjögés szülte azután az aukciókat, amelyeknek ma már se szeri se száma. Aukcióra járni, amit kezdetben csak az Ernst-múzeum rendezett nagyobb arányokban, hozzátartozott a jóízleléshez; ma már közönséges és hétköznapi dolog. Nincs nap, hogy újabb árverést ne hirdetőnének és a hirdetőhelyek ezeknek az aukcióknak a plakátjaival vannak tele.

Am jött a hullám, illetve még csak a helye van itt és az aukcióknak befellegzett. Egyik sikertelenebb a másiknál és egyre több „műtárgy” marad az eladók nyakán. A vidéki ember, elhűlve olvassa, hogy ezen vagy azon az aukción száz-ezret, meg félmilliót adtak egy öreg cserépért. Ez kezd mind több esetben humbug lenni. A kikiáltó egyre másra veri fel az árakat „in sich”, azonban senki sem igér rá és mikor végén lecsapja: „Százötvenezer harmadszor”, ez mind több esetben azt jelenti, hogy a műtárgynak nem akadt vevője és megy vissza a régi gazdájához.

Igaz, hogy egyrészt az összes friss gazdagok már úgy tele szívták magukat öreg mozsarakkal, hátultöltő puskákkal, XVI. századbeli butorzáttal, mely esetleg tavaly készült a Dohány-utcában, mint a szivacs vízzel, de kétségtelen, hogy az aukciók kikiáltójának kalapácsát mégis az olcsósági hullám állította meg. Mert hogy megállt, az bizonyos. Az aukciók ritkulni fognak, mint ahogyan feltűnően ritkulnak a vevők. Egy divat kezd ki-menni a divatból. Egy divat, melyért

TÁRCA.

Erzsi.

Irtá: Dienes Sándor.

Az ő kedves nevét irtam ide előre, nem mintha róla akarnék történetet mondani, hiszen az ő ifju életének még nem is lehetett története; hanem csak azért, mert most, mikor vele újra találkoztam, édes emlékeim raja zsongott vissza lelkemben, sok-sok éves drága emlékek, mindmegannyi illatos virág, mely a szív sárguló kertjében örökképpen, hervadhatatlanul megmarad. Erzsinek köszönöm, hogy újra fölidézhettem egy percre örökre elrepült ifjuságomat. Bizonyosan te is, aki ezt az írást olvasod, szívesen emlékezel rég eltöltött idők derűs napjaira, van neked is száz ilyen virágod, melynek szűz illatát boldogan szívja fel a lelked. Egy kicsit fáj, egy kicsit keserves a visszagon-dolás, jó olvasóm, de mégis olyan jól esik, oly nagyon jól esik...

Ott születtem, ott nevelődtem az Alföld sík tengerén, ahol a szemnek nem vet gátat girbe-gurba hegy; rengő kalászos zöld mező felett pacsirta énekel, szabad életnek szabad dalosa; a kerek ég kék mezője alatt gólyamadár szárnyal magasra, magasra. Ott születtem, ott

nevelődtem egy egyszerű faluban, pirosarcu, fehérlelkű emberek között, akiknek őszinteségét, tisztá magyarságát a végtelen róna üde levegőjével együtt leheltem be. Istenháza mellett volt a mi hajlékunk. Akáczka hajlottak a csinos kis házra, mely nyílt tekintetével nézte a széles utcát, hol jöttek-mentek a jóképű, deli falubeliek s illendően megemelték a pörge-kalapot édesapám előtt, ha valahol megpillantották. Később, nagydiák koromban, már engem is megtiszteltek azzal, hogy szépen köszöntöttek és kész örömet szöba állottak velem. Jól is tudtam a szájuk ize szerint beszélni, ők sem gyűlölték sem az urat, sem az úrfit, nem libent még akkor közibük az újkor rontó szel-leme.

Hát még Andris, az én akkori legjobb barátom, ő tudott még csak igazán bánni a néppel, amúgy szómentiben! De tudott ám bánni az én szívemmel is, meg én is az övével. Szerettük egymást igaz szeretettel, nemes barátsággal; együtt voltunk mindig, együtt jártuk be a határt, dévajkodtunk, neveltünk, mulatunk azzal az isteni vig kedéllyel, mely ifjuságunkra hintette himporát. Oh milyen nagy gyermekek is voltunk mi akkor. Én még csak diák voltam, Andris nálam több évvel idősebb, őneki hát több eszének kellett volna lenni, mert állása

is volt már. Igaz, akkor még csak tanító, mester volt, kisembereket oktatót, most meg már nagy embereknek adja ügyes-bajos dolgaikban a komoly tanácsot: ő viszi a falu pennáját.

Vajjon emlészik-e még réám a nórány úr?

Én lám emlékszem réá és emlékszem arra a kicsi kis leányra is, aki az ő hugocskája volt, a bátyja leánya: Erzsi, a kicsi kis Erzsi.

Jóságos anyjával, egy szelidnézésű néni-kével lakott az én Andris barátom. Oda hozták a kis Erzsit szülei egy közeli faluból, a derék, jó nagymamához. A yendég három arasznál nem volt magasabb, három évnél nem volt idősebb...

Egy kis kép áll előttem abból az időből. Az Andrisék háza előtt játszogatót a hóféher ruhás, parányi gyermek, oda megyek hozzá, felkapom az ölembé, minden ellenkezése mellett is összecsókolgatom, pajkosan évdődöm a kis haragossal, amíg el nem ptyeredik és a „mammához” segítségért fordul, aki azután a „rossz fiút” tréfás-haragosan irlagmatlanul el-paskolja, hogy többé ne kössön bele az ő kis unokájába, mire a kis unoka is szépen meg-juhászódik, mert fényes elégtételt kapott.

Többet a kis leányról én már nem is tudok, míg lepergett hamarosan vagy tizenöt év, mi-alatt én messze idegenbe vetődve futottam a

tizezrek örjögtek, melynek áldozatai vannak és amoly könnyű szerrel juttatott roppant vagyonokat az élelmeseeknek és a hidegvértieknek.

Edem.

Az Isonzónál.

A Doberdót a magyar bakák és József főherceg védtek meg a számunkra. (Boroevics.)

Görz felé az úton levelet találtam. A Doberdón írta, de nem tudom, hogy ki; asszonykám szól, de nem tudom, hogy kinek. Elhoztam magammal, hogy megmentsem az írást és elküldöm — talán megérzi az, akinek írták.

Asszonykám, szeretném, ha velem volnál, hogy elődbe hajthassam fejem, mikor nehéz éjszakákon fáradtságtól remeg a lelkem. Szeretném, ha velem volnál, hogy egy meghílt, szép órában mesélhessek neked az elgyötörtség és halálfélelem nagyszerű izgalmaról. Csendesen, halkán beszélnek veled, hogy megértsed a mi nagy szomorúságunkat, a szomorúságot, amely egyedül szép az életben.

Asszony! Tele vagyok utánad való vágyódással. Egy jó szó, egy utolsó biztatás kellene tőled, aki oly sokszor voltál jó hozzám. Látod, mi már túl vagyunk itt mindenem, csak egy kis asszonyi szeretetre vágyunk, egy kis gyöngédségre — vajjon lesz-e még egyszer résznünk ebben? Majd később... egyszer... talán, ha meg lehet még érezni ennek az örjítő zenének a hangulatát — oh be sok mesélni valóm lesz!

De nem hiszem, hogy akkor megértenél engem. Mert, tudod, otthon mások az emberek, mint itt. Aki nem látott ezeket meghalni, nem ismeri a lelkek tisztulását. Aki nem érezte a nagy fájdalmak és kimerült idegek látát, az nem érti, hogy van valami, ami mindennél több, ami több az életnél, több a halálnál, valami — a szeretet; az önfeláldozás, a kötelesség. Asszonykám, ezért szeretném, ha megosztanád velem egy órát, hogy megértsd később nagyon megöregedett lelkemnek csendes szomorúságát.

Kicsi asszony, a képedet nézem. Bele-

nézek a Te szomorú szép szemedbe és beszéllek hozzád — vajjon meghalod-e?

Tele vagyok szeretettel, mert a szeretet a legnagyobb dolog a világon. Az egyetlen, ami megmaradt még itt a Doberdón is, ahol minden más elpusztult: élet, vigáság, jókedv, nevetés... csak a szeretet marad meg, amit egyik csoport ad tovább a másiknak, együtt azzal a vérszínű márgaiszappal, ami egy nap alatt beleeszi magát a ruhába és egyenlően vörösré fest bakát, ezredest és a főherceget. Talán a nagy egyenlőség miatt nincs kicsinyesség, gyűlölködés és harag s talán ez a vörös sár teszi, hogy csak fenséges érzések tobzódnak a Doberdón.

Még ott állunk, ahol régen. Nem jöttünk közelebb hozzátok, pedig majdnem fel kellett adni egy állást. Már el is rendelték, de keserű lett ettől a parancstól a bakák szája. S mert sok jó vért szívott magába az a föld, megkérték az ezredest, menne el a főherceghez és mondaná meg neki:

— Megvédik ők a „stellungot“ tovább is, ha kapnának egy kis szátonnát, mert hogy arra igen ráehettek...

Másnap éjjel négy autó hozta fel a kért ajándékot s nem is mentünk vissza egy lépést se, pedig de szeretne már mindegyik pár száz kilométerrel hátrább — otthon lenni. Hanem a „becsület“ mindennél előbbre való.

Csak az állóharc nincs inyére a magyar bakának.

Miért pofoztassa magát az ember, mikor ha mi ütünk, úgy elszaladna a sok talián, mint a muszka.

Nincs is foganatja semmi az olyan parancsoknak, amiről azt hiszik, hogy abból „haszna van az ellenségnek“. A multkor például „Beféhi“ jött, hogy „einzeln olaszra“ nem szabad löni. Két napig állották a bakák a parancsot, de a harmadikra olyan szemtelenek lettek a taliánok, hogy — befél ide, befél oda — az egyik fehérvári gyerek belefúrtott egy olaszba, aki szó nélkül lefordult a dekungról. Elővették erre a bakát, de senkinek sem volt szíve megbüntetni. A százados az őrnagynak, az meg az ezredestnek jelentette az esetet, mely egész a főherceggel került, aki maga elé hívatta és lefordította a fiut.

— Megkövetem, fenséges uram — véde-

kezelt emez — tudom, hogy nem jól cselekedtem, de ha egy olasz megint a hátulját mutatja, én megint belelövök, ha felakasztanak is érte!

József főhercegnek van érzéke az iránt, hogy a bakának nem szabad „rontani a kedélyét“ s azért a büntés olcsón szabadult; s hogy legközelebb ne kelljen őt felakasztani, hát inkább megint megengedte „einzeln olaszra“ löni.

Hát ilyenek a magyar bakák. Asszonykám, hidd el nekem, hogy ezen a rettenetes helyen beléjük kell szeretni, meg kell boldulni értük. Olyan nagyszerű nép ez, olyan értékes, olyan tehetséges, hogy nincs nála külföldön a világon. Ez az, amit otthon soha nem fognak megérteni az emberek. S nekünk itt, a Doberdón elég is az a tudat, hogy egymást szeretjük, hogy a generálisok szeretnek minket, hogy még a brigadéros Henneberg báró is a szerint csinálja a parancsait, hogy a baka mit mond valamire: Lehet-e, vagy se? Nekünk elég az, hogy József főhercegnek úgy fáj a szíve a vérző katonáért, mintha tulajdon fia volna. Magam hallottam multkor, amint egy hőst, akinek féllábát vitte el a golyó, megajándékozta tíz holddal a birtokából; s láttam őt a kolera-kórházban, ahol simogatta, becézte a szenvedőket és fölük elmenet ezt a tanácsot kapta az egyik szanitétctől:

— De most osztán, Fenség, ne dugja ám a kezét a szájába!

Kicsi asszony, sokat írtam arról, ami körülöttem történik. De ez a nagy dübörgés itt a fejem fölött és a halálnak ez a bő aratása világösszeomlást jelent, amelyből a mieinknek, a mi fajtánknak kell új életre ébrednie. Ugy hiszek ebben, mint Benced; és egybeforrt a lelkem velük s megszerettem őket, akik legárvábbak ezen a világon. Ha majd egyszer... talán sokára visszatérek hozzád és egy csendes napon odailleszhetek melléd, sokat, sokat fogok még mesélni rólok és a bálványozott főhercegről. Addig jó éjt, jól mulas és őrizd meg nekem erős asszonyi lelkednek gyönyörű fiatságát, ragyogó, aranyos kedélyét.

És ne mondd, hogy te is meg vagy törve, ne mondd, mert hozzánk, aki volt az Isten és mert nekem ép olyan szükségem van szeretetedre, mint mindenkinek, aki a világegés-

a kenyér után futókkal s a sivár tusában kőd borult a múlt elé, már-már alig tudtam bele tekinteni.

De a minap egy vendéglátó kedves háznál viruló szép leányra találtam: Erzsé volt, a kicsi kis Erzsé.

Földbogott a szívem, sirni is, kacagni is szerettem volna egyszerre, nagyon bántott valami és mégis úgy tudtam örülni! Siratója szerettem volna lenni a múlt időnek, de az, hogy őt így láttam én viszont, boldog hangulatba vitt. Édes Istenem, elhagyjem-e, hogy ő? Hogyan vátozhatott, hogyan nőhetett meg ennyire? Én még csak piciny bimbó korában láttam s most itt van előttem a fölséges rózsza a maga teljességében, bájos valóságában! S ha rajta ennyi változás történhetett, akkor én is más vagyok már egészen, hisz akkor már én vénülőfélben vagyok, pedig még alig éltem s ha éltem is, az nem volt élet! Hát hová lettek azok az elrepült haszontalan évek?...

Reszketett a kezem, mikor feléje nyujtottam s rezgett a hangom, mikor beszélni kezdtünk. Közös jó ismerősökről folyt a szó, akiktől én régóta elváltam s akikkel ő továbbra is együtt maradt, mi minden történt azokkal azóta! A gyermekek, éppen úgy, mint ő, feiserdültek, a fiatalok férfisorban vannak, a magamkoruak

megházasodtak, a leányok asszonyokká lettek, az akkori férfiak, asszonyok megöregedtek s az öregek már a sirban alusznak. Rá sem ismernek én arra a falura, annak lakóira, ha most hazamennék, de engem se ismernének fel, hogyha meglátnának.

Az én jó barátom a nótárius úr is megházasodott, boldogan éli világát és én még mindig legényember vagyok s tán nemsokára már agglégény lesz a nevem. Brrr! Ennek még a gondolata is iszonyu!

Megeshetik pedig, hogy nem találom arra, akit keresek és egyedül kell átszállanom e földi életet, mintha sohase szerettem volna, sohasem, holott éppen talán az a bajom, hogy nagyon is tudtam szeretni. Égő szívem önmagát emésztí fel, mint az olyan halott, akit élve temetnek el. Én is ilyen eltemetett vagyok ebben a lelketlen világban, ahol nem tudnak igazán szeretni... Vagy tán csak én találom úgy, hogy itt nincs meg már a szeretet?...

Ilyesféle gondolatok villantak meg agyamban, míg együtt beszélgettünk, de az utolsó gondolatomnál valami csodálatos érzés kapott meg.

Ránéztem a karcsu, szép leányra. Égfekete szeméből a ragyogó tűzár nyiladozó szerelmet sugárzott, ajkának felcsendülő hangja, mint valami bűvös zene áradt szét, bájos ártatlan-

sága glóriába fonta alakját; csupa illuzió, csupa élet, csupa tavasz virófény volt, ahogy ott állott s úgy tetszett nekem, mintha egy új világot látnék, fényeset, tündöklőt, amilyen után én epedtem valamikor, amíg fájdalmas csapdások le nem törték vágyaim szárnyait. Hunyó hamvai közt lelkem tüzének találtam még egy kevés parázsra, csak élesíteni kellett, hogy lángra lobbanjon!

Hess hát el tőlem rossz gondolat, elfásult szívnek önző csufolódása! Hát hogyan volna szeretet még ma is, hogyan volna szeretet örökké, csak hangulat kell hozzá, ami átringasson bennünk egy eszményibb világba ebből a szürke, nyomorult hétköznapiból s visszaadja a kedély ifjúságát még akkor is, ha az élet ifjúsága elapadt...

Igy ad szívünkbe reményt az emlékezet, így ölelkezik az elmúlt tavasz a hízog ősszel s nyarat varázsol ez emberi lélekbe, boldog álom napsugaras nyarat.

Talán tébened is, aki ezt az az írást elolvastad s általa a saját kedves emlékeidet elődbé idéztem, reményt fakasztottam. Ha csakugyan úgy van; köszönd meg jó olvasóm, annak a szép viruló leányunk, kinek kedves nevét felírtam e sorok elejére...

ből megmenekül. Ha irsz, irj magadról, ird, hogy visszavársz, ird, hogy szeretsz. Várom leveledet.

Öröz felé, az úton veszett el ez a levél...

Részletes növénytermelés.

Irta: Öbödnyházi Tar Gyula, földmives-iskolai igazgató.

Van valami rendkívül örvendetes, példadadó, fölemelő, vagy ha úgy esik jól: megnyugtató a jövődönkre nézve abban a nemies buzgalomban, amivel az illusztris szerző rövid pár hónap leforgása alatt — a szó nem köznapi, nem sablonos értelmében — költséget és fáradságot nem kimélve: immár értékes munkájának 2-ik kötetével örvendeztetni meg a gazdák számára készült művek szakirodalmát. Mert aki ma, amikor romokban fekszik országunk, kultúránk egyaránt, amikor a magyar lelkeket szinte a téllenség guszába csavartan tartja a lethargikus kétségbeesés, az, aki tettebuzdított, ernyedetlen munkásságával példát mutat a nagy tömegnek: az nemcsak házagpótló irodalmi munkásságot fejt ki, hanem egyenesen hazafias cselekedetet hajt ezzel egyszersmind végre, mert az első téglák egyikét fekteti le az újraépülő Magyarország fundamentumához. — Pár hónappal ezelőtt e lap hasábjain méltattuk és érdemes kizsádkozó önségünk figyelmébe ajánlottuk e mű első kötetét, az *Általános növénytermelés*-t s már akkor rámutattunk arra a rendkívüli jelentőségre és haszonra, amivel e munkának tanulmányozása rájuk nézve járhat. Most, a második kötet megjelenésénél jóformán csak ugyanazt mondhatjuk. Mert manapság, amikor a lapok telve vannak a mezőgazdasági szakoktatás reformjával, s a szakminiszteről az utolsó falusi krumplicsőszig mindenki azon töri a fejét, hogyan lehetne intézményesen máriól-holnapra szinte tündéri gyorsasággal megváltoztatni a régi — „a nagyapám is így szokta” — bizony sokszor rossz gazdálkodási módot: akkor egy ilyen könyv tanulmányozása kizsádkozóink részéről a legegyszerűbb, tehát legkönnyebb út is a szándékolt reformok megvalósítására, mert a többtermelés titka az okos szerű gazdálkodásban rejlik. — Hogy iparunk, melyet megölt a területi szétszakítás, mikor fog talpra állhatni, az úgy lehet a messze jövőendő titka és rajtunk kívül eső kókon függ. De mezőgazdaságunk fellendülése, ennek lehetősége kezünkben lévén, kizárólagosan saját kezdeményező és végrehajtó erőnkön áll. S ha a világ népeinek többtermelési versenyében be tudunk érkezőni a célhoz elsőnek: ez nemcsak az országnak mérhetetlen haszón, hanem — és elsősorban — magának a gazdának az.

Egyebekben Tar Gyula Részletes növénytermelése 6 terjedelmes fejezetre oszlik, összesen mintegy 150 oldalnyi terjedelemben. Az első fejezet szól a gabonanevelésekről. A következőkben áttér a hüvelyesek, kapás növények, olajos növények, majd a takarmánynövények és végül a kereskedelmi növények ismertetésére. A jeles mű teljesen kimeríti a felvetett tárgyat, mert részletesen előadja az egyes növényeknek talaj-előkészítésétől kezdve a vetésen, aratáson folytatva a magtárba való elhelyezésig a gazdálkodás minden egyes fázisát. Megismerteti a legelőképesebb rendszerű gazdasági gépekkel, meg a műtrágyák annyira nélkülözhetetlen sokféle fájával. S ha még hozzáát szem jó zamatos előadását, melyben a szaktudás egyestől magában a népies megfigyelés aranyigazságait, minők: „Tavas buza, tavasz buza” vagy „Minden gazdának annyi üszke van, amennyit megérdemel” —, akkor azt hiszem felemlítém a könyv legszembé-

őtlőbb jótulajdonosságait, melynél fogva megérdemli, hogy szeretett kizsádkozó önségünk közelebről is megismerkedjék vele. Árát 100 K. Kapható: Kis Tivadar könyvkereskedésében, Pápán. St.

A Keresztény Kizsádkozó és Földmives Szöv. kiskanizsai alakuló gyűlése.

Valami különösen ünnepélyes formát és emelkedett, lelkes hangulatot adott szövetségünk kiskanizsai alakuló gyűlésének az a körülmény, hogy az ottani elemi népiszkola éppen gyűlésünket megelőzőleg áldozott a március 15-iki nagy-nap emlékének. Az ünnepélyt az ottani fiatal, alig pár hete szervezett dalárda nyitotta meg pompás, meglepő szép összhangu énekével. Majd ünnepi felolvasás és lelkes hazafias költemények előadása következett. A szavaltatok közül különösen egy ötödik elemi iskolás fiucska — név szerint *Plander László* — szinte meglepő precízitáru szavaltata váltott ki a hallgatóságból igen mély hatást. A jól sikerült ünnepélyt az énekkar igen szépen előadott éneke fejezte be, melyért *Lenz Gyula* kántortanító, az énekkar agilis vezetőjét kell, hogy legnagyobb dicsérrettel illessük. — Alig, hogy a Szózat utolsó ütemei elhangzottak, még le sem csillapodott a lelkekben a meghatottság és hazafias lelkesedés lángja, már is ott állott a hatalmas néptömeg előtt *Kalmár Ferenc* pápai kizsádkozó és lelkes, talpra esett beszédében nyitotta meg a keresztény kizsádkozó és földmives szövetség gyűlését, erősen népies és megkapó vonásokkal ecsetelte a földmives és kizsádkozó társadalom helyzetét a társadalom többi osztályai, különösen a nagykereskedő és gyáros zsidókkal szemben. A helyes beszédet hálás tapsokkal honorálta a megértő hallgatóság. Utánna *Zsilavy Sándor*, lapunk felelős szerkesztője szólott az ő ismert és ragyogó szónoki tehetségével az egybegyűlttelhez. Felrúta tapasztalásból az egybegyűlt kizsádkozó és földmivesek hatalmas tömegét, megmutatván beszédje során ennek múltját, jelenét s gyönyörű szavakkal vázolta azt a helyes irányt, melyet a gazdálkodásnak követni kell a jövőben reá várakozó nemzetmentő hivatása gyakorlásánál. A hatalmas, meg-megújuló tapsok, melyek beszédét oly gyakran felbeszakították, s a szűnni nem akaró ováció, mellyel beszédje végeztével neki a hálás hallgatóság adózott, nem csak azt bizonyították, hogy a gazdálkodó fájó hurjain mestri kézzel játszott *Zsilavy*, de egyben bizonyították azt is, hogy az a mag, melyet itt elhintett, valóban fogékony és termékeny talajra talált.

Szinte egy, a szónoki erő hatalmával elbűvölt, lenyitgözött embersokaság állott ott a hatalmas téren, midőn *Dienes Sándor*, lapunk szerkesztője, mélyen lélekbe ható, szép poetikusszávaival szólni kezdett, pár rövidke szóval könnyeket csalva a hallgatóság szemébe. Majd miután szövetségünk célját és alapszabályait megismertette a hallgatósággal, egy frappáns fordulattal vett búcsút az őt éljenezni nem szűnő sokaságtól.

Az egybegyűlttel *Nydris István* pápai kizsádkozó, óriási tetszést elért, igazi magyar lélek-ből fakadó szavaira egyhangú felkiáltással kimondták, hogy belépnek a keresztény kizsádkozó és földmives szövetségbe és annak elnökévé ugyancsak egyhangú felkiáltással *Plander György* városi tanácsost választották meg. Jobb választást aligha tehettek volna, mert *Plander* tanácsos már külső megjelenésében is nagy hatást gyakorolt a vele járókra. Igazán elmondhatjuk, hogy boldogok voltunk, midőn

kezet megszorítva, lelkes, igaz magyar szavát hallva, szemében a hazaszeretet s a fanatikus magyarság tüzt látva, őt, mint a helyicsoport elnökét üdvözölhettük. Adjon Isten neki sok szerencsét jövőendő működéséhez!

Ugyancsak itt említjük meg, hogy szövetségünk még *Filyeházán*, *Murakeresztúron*, *Tótszentiván* és *Tótszentmárton* községekben is megalakult a legutóbbi napokban.

HIREK.

Lapunk olvasóinak kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk.

Lapunk legközelebbi száma április hó 1-én (pénteken) a rendszeres időben fog megjelenni.

A Ker. Kizsádkozó és Földmives-Szövetség első kerületi nagygyűlését április hó 16-17. napjain tartja Pápán. A nagyszabású gyűlésre serényen folynak az előmunkálatok.

— A nagyheti és húsvéti szertartások és istentiszteletek a pápai egyházakban. A *róm. kath. egyházban*, a főtemplomban, a *szent Anna- és Kálvária-templomban* nagycsütörtökön délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, segédlettel. Szentmise alatt közös szentáldozás. Szentmise után az *Oltárszentség* átvitele a főaltárról a *Mária-kápolnába*. Nagypénteken délelőtt 9 órakor csónka szentmise, segédlettel. Mise alatt passió énekel az énekkar. Szentmise után prédikáció, tartja *Gerstner Ignác* esperes-plebános. A *szent Anna-templomban* a főtemplomi prédikáció után szentségkiütétel a szentsírhoz. Délután 3 órakor a főtemplomban „Lamentáció” (*Jeremiás siralmi*) litánia, amely után körmenettel szentsírlátogatás és szentségimádás a *Kálvária- és a szent Anna-templom* szentsírjainál. Este 6 órakor a főtemplomban és *szent Anna-templomban* szentségimádás. Nagyszombaton reggel 6 órakor a főtemplomban és a *szent Anna-templomban* szentségkiütétel. Tűzszentelés és keresztzsentsentelés a főtemplomban. Délelőtt 9 órakor a főtemplomban ünnepélyes nagymise, segédlettel. Szentmise után szentáldozás. Délután 5 órakor a *szent Anna-templomban* feltámadási körmenet. Este fél 7 órakor kezdődik a főtemplomi feltámadási ünnepség és körmenet, fényes segédlettel. Húsvét vasárnapján reggel 4 órakor feltámadási körmenet a *Kálvária*-n, utána szintén ott szentmise és hússzentelés. A főtemplomban d. e. 10 órakor szentbeszéd, tartja *Gerstner Ignác* esperes-plebános. Utána ugyancsak 6 óra mondja az ünnepélyes nagymisét, segédlettel. Fél 12 órakor csendes szentmise. Délután 2 órakor a *szent Anna-templomban* litánia. 3 órakor a főtemplomban ünnepélyes vespérás-litánia segédlettel. Húsvét hétfőn délelőtt 9 órakor a *szent Anna-templomban* szentmise. 10 órakor a főtemplomban szentbeszéd, tartja *Miklós József* káplán. Utána *Gerstner Ignác* esperes ünnepélyes szentmisét celebrál, segédlettel. Délelőtt fél 12 órakor csendes szentmise. Délután 2 órakor a *szent Anna-templomban* litánia, 3 órakor ünnepies vespérás litánia, segédlettel.

— Az ág. h. ev. gyűlekezetben, nagypénteken délelőtt *Mesterházy László*, délután ugyancsak *Mesterházy László* tart istentiszteletet. Húsvét első ünnepén délelőtt *Fadgyas Aladár* segédlelkész, délután ugyancsak ő prédikál. Húsvét másnapján, délelőtt és délután *Mesterházy László* tartja az istentiszteletet.

A református templomban nagypéntek és a húsvéti ünnepek délelőttijein *Kis József* esperes, délutánokon *Verecs Lajos* ünnepi legátus végzi az istentiszteletet.

— *Márciusi ünnepekről* hozott referádánkból — rajtunk kívül álló okból — kimaradt Pápa város kizsádkozói által rendezett gyűlés és színházi ünnepi előadás. A nagyszabású gyűlés, melyre a községekből is nagyszámú kizsádkozó érkezett márc. 13-án folyt le a

felsővárosi kath. olvasóköri helyiségében igen nagy érdeklődés mellett, melyhez bizonyára nagyban hozzájárult az a körülmény is, hogy a gyűlésen megjelent *Letenyei Pál*, *Szirák Pál* nemzetgyűlési képviselő is. A jelenlevő politikusok mély hatást kelte fejtettek a kiszagda-társadalom mai helyzetét és a hangosan kiabáló sérelmek mielőbbi orvoslására határozati javaslatot fogadott el a gyűlés, melyet a nemzetgyűlés elé terjesztettek. A gyűlés, melynek frappans hatású vezérszónoka *Szirák Pál* képviselő volt, az új tisztikar megválasztása után lelkes hangulataiban oszlott szét.

Este a színházban volt márc. 15-ike emlékére igen szép ünnepély, mely karénekekkel kezdődött. Majd dr. *Mohácsy Lajos* mondott magasszarnyalású pompás megnyitót. Utána *Szirák Pál* képviselő szólott, színes, népies hangon, meglepő stílusú tehetségre valló ünnepi beszéde szinte könnyeket csalt a hallgatóság szemébe. *Tóth Sándor* és *Tömböl Ferenc* sikerült szavai után a „Némét sógor” című egyfelvonásos került színre, melyben *Tóth Sándor*, *Bolla Gyula*, *Závory Gyula*, *Szakács Lajos*, *Barát Sándor*, *Köszeghy Ferenc*, *Csajjay Danij*, de különösen kiváló produkált *Baráth Terus* a magyar Geniusz személyesítője.

Színház után 150 terítékes Bankett volt, melyen számos szép felköszöntő hangzott el.

— **Eljegyzés.** *Schmidt Aladár*, a győri-úti tűzifaraktár vezetője, úri fiatalágunk rokonszenves tagja, eljegyezte *Molnár Annust*, dr. *Molnár Imre* helybeli ügyvéd leányát.

— **Zsilinszky Károly örnagy temetése.** Folyó hó 21-én d. u. 4 órakor, óriási részvét kísérette utolsó útjára a Zsilinszky család büszkeségét, *Zsilinszky Károly* tűzerőrnagyot. A temetésen a nagyszámú gyászoló közönségen kívül megjelent a boldogult ezrede tisztikarának küldöttsége, továbbá a helybeli tisztikar s egy díszszázad, mely az elhunyt sírjánál díszsorállást adott. Koporsóját volt ezredének bajtársai s tisztelői koszorú borították. A melyen süjtött család iránt városszerzte nagy a részvét.

— **Gróf Esterházy Jenő**, akinek jószágáról, áldozatkészségéről nemes szívéről már eddig is oly sokat írtak a lapok, a husvétünnepekre semj feledkezett meg Pápa városáról, mert mint értesülünk, dr. *Tenzlinger József* polgármester címére 5000 koronát küldött azzal a meghagyással, hogy azt a polgármester a tényleg részvételű 10 városi tisztviselő közt ossza széjjel, mint husvétünnep ajándékot. A polgármester a meghagyáshoz híven az összeget már ki is utalta.

— **Husvét után jelenik meg az új lakásrendelet.** Jól informált helyen az új lakásrendeletéről a következőket mondották: A lakásrendelet husvét után jelenik meg s az eddigi közlemények az új lakásrendeletéről teljesen alaptalanok. Az alapelveket *Tomcsányi Vilmos* igazságügyminiszter már több ízben körvonalazta, s az új rendelet is úgy a felmondás, mint a lakbér tekintetében szorosan az igazságügyminiszter nyilatkozatai szerint készül.

— **Méhészeti találmány.** *Kránitz József*, a vinári közönségi iskolához beosztott áll. elemi iskolai igazgató egy szép találmánnyal lepte meg a méhészet világot. Ugyanis sikerült neki hosszas tanulmány után *Neisser*, *Liebner*, *Szalma király* és herceg kaptárakból egy oly dzirzont szerkeszteni, mely mind a három kaptár jó tulajdonságait magában foglalja. E kaptárnak a készítő „*Kiszagda Kaptár*” nevet adta, mely valóban magán hordozza a kiszagda nevet, mert bármely földhöz ragadt szegény ember, egy-két szerszámával, egy-két darab lécből, zsupp

szalmából megcsinálhatja. E kaptár bármely dzirzont rendszerű kaptárral csimra nézve is felveszi a versenyt s amellet oly olcsó, hogy bármely időben fél ezer annyiba kerül, mint ugyan oly méretű fakaptár. A kiszagda kaptár még hozama megfelel 4 szalmakos hozamának. Szalmafonása pedig megfelel 8 cm. vastag deszkafalzatnak. Fő előnye, hogy *nyáron hős, télen meleg*. Fonata oly erős, hogy abban kárt, sem az egerek, sem a cinkék, sem a harkályok nem tesznek. A kaptár árára vonatkozólag az érdeklődők forduljanak *Kránitz József*hez (Vinár), kinél egyébként napi áron úgy mőlép, keretfogó s egyéb méhészeti eszközök is beszerezhetők. Üdvözöljük a feltalálót, bár adná a magyarok Istene, hogy sok ilyen buzgó tanítója lenne ennek a csonka Magyarországnak, akkor valóra válnék *Széchenyi* ama mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

— **Felhívás.** Lapunk zenekedvelő, különösen zongorázó közönségének figyelmét felhívjuk *Hatvani Lajos* Erdélyből menekült s a helybeli reform. tanítónőképzőhöz beosztott áll. kép. ének-és zenetanárnak most megjelent zene-műveire. A „*Kárpát keringő*”-ben az orosz fogásban sínylő magyar katonák lelke sir a távol haza után. A „*Sarapuli emlék*”-ben egy oroszországi számkázás van megörökítve. Az „*Honka-keringő*” című remek klasszikus stílusú, szinte a Chopin hangverseny-keringőkre emlékeztető mű. A „*Virágszirmok*”-ban pedig négy bájosan szép dal van énekhangra, zongorakísérettel. A zeneművek szerzője a székelystől általában ismert s kedvelt komponistája a zenélő közönségnek s hisszük, hogy műveivel városunk zeneérett közönségét is megnyeri. Kaphatók a szerzőnél.

— **A hipnotizált szarvas.** *Sipos Gábor* a sebesi kiszagda vadásztársasággal a mult héten szarvasra vadászott. Cserkészés közben egy hatalmas szarvas bukkant fel; a nemes vad azonban látva a vadászot kívül esett s így nem lehetett mást, mint utána kiáltotta a szarvasnak: „Fuss a faluvégén lévő házamba” — s azzal tovább ment. Csudák-csudája, mi történt?! Rövid idő múlva nagy lelkesedéssel fut *Sipos Gábor* felesége s előadja, hogy az istállóba egy gyönyörű szarvas futott be s ő rázárta az ajtót. A meglepeti vadásztársaság nem akart hinni a csodálatos hírt hozó *Siposné* asszonynak, de ő csak nem engedett állításából. Erre az egész társaság nagy hosszannál hazafelé indult s meg is találták a szofogadó szarvast *Sipos Gábor* istállójában. A gyönyörű szarvas hamarosan terítékre került s most az egész környék *Sipos Gábor* hipnotizáló erejéről beszél.

— **Olcsósági hullám?** Csonka-Magyarország minden részéből az állat rak csökkenéséről értesülünk, azonban ennek dacára városunkban nem igen mutatkozik az olcsósági hullám a huspiacón, nem is szólva az iparcikkek és ruhaneműek túl magas áráiról. Az egyik *Kossuth Lajos* utcai kereskedő kirakatában láttunk ugyan egy szövetet, melynek pár héttel ezelőtt 950 korona volt métere, most pedig 850 korona, de ez az ár is még horribilisen magas ahhoz képest, hogy egy tisztviselő, a kiszagda és szegény földműves társadalom ruhát vásároljon. Mert ne felejtjük el, hogy kiszagdaink gabonájának egy részét a közéletmezés céljaira részben maximális, részben 800 koronás áron elvitték és fizeti régi adójának tiszteresét, fizeti a hadinyereség adót, holott hadinyeresége a nullával volt egyenlő, a jövődelmi adót, a vagyonválságot s nem felejtik el megadóztatni még gazdasági eszközeit sem. Ha a gazdaközönség s a szegény

földműves nép a fenti nagy kiadásai mellett is segít az állam helyzetén, akkor a kereskedőknek és iparosoknak is kötelessége az ország ezen értékes elemét a lehetőséghez képest olcsóbb ruhához, olcsóbb iparcikkekhez juttatni, mert olcsósági hullámról csak akkor beszélhetünk, ha nemcsak az állatoknak, hanem a ruha és iparcikkek árai is olcsóbbodást mutatnak.

— **Elkészült az új pénz.** Elterjedt hírek szerint az új magyar államjegyek már elkészültek és 1, 2, 10, 20, 50, 100, 500, 1000 és 5000 koronás címletekben már föl vannak halmozva az Osztrák-Magyar Bank budapesti palotájában úgy, hogy az új államjegyekre való átcserelésnek nincs többé technikai akadály a nyomban megtörténik, mihelyt eldől, hogy az átcserelést a volt jegybankra, vagy pedig a Pénzüntéti Központra bizza-e a pénzügyminiszter. Az átcserelés 5 százalékos levonással fog történni. Hír szerint az új pénzből mintegy husz-huszonkét milliárd kerül forgalomba.

— **Méhészeti előadás.** Folyó hó 13-án *Kránitz József*, a marczaligergelyi ev. iskola tantermében, a vidék méhészeti jelenlétében méhészeti előadást tartott. Az előadás tárgya volt: „A méh világa.” Előadása oly vonzó, értékes és világos volt, a méhészet titkairól oly érdekes adatokat és megfigyeléseket sorolt fel, melyeket eddig hallani nem volt módjában a vidék méhészeinek. Előadása végén bemutatta az általa készített „*Kiszagda Kaptár*”-t, melyről más helyütt szólunk. Előadót az egybegyűlt méhészek lelkesen megajánlották. Itt említettük meg, hogy *Kránitz*, mint a veszprémi-vidéki méhészeti egyesület titkára, a világháborúban a lábadozó katonáknak tartott méhészeti előadásairól a király, a vöröskereszt II. osztályának hadiékítményes díszkeresztjével tüntette ki. Az előadás végeztével id. *Kiss Károly* egyházi gondnok az egybegyűlt méhészek nevében köszönetét mondott, kérve az előadót, hogy jövőben is tartson ily előadásokat.

— **A kolozsvári magyar lapokat beszüntették.** Ugyancsak rosszul állhat a bocskoros oláhok szénája Erdélyben, ha már arra vetemednek, hogy dühös félelmükben — mint erdélyi mehekültek beszélük — az összes kolozsvári magyar lapokat beszüntetik. Ezen intézkedésüket, hír szerint, valamennyi erdélyi magyar lap beszüntetése fogja követni.

— **A korai burgonya ültetése.** A jobb termelésnek egyik módja a korai burgonyatermelés is, mert minél nagyobb mennyiségben tudjuk a piacot korai burgonyával ellátni, annál nagyobb mennyiség fog a hazai fogyasztáson kívül a külföldre is jutni, már pedig a kivitel pénzünk értékének emelésére szolgál. Tekintettel arra, hogy aki a burgonya termelésével foglalkozni óhajt, annak az előmunkálatokat már a tél végén kell megkezdenie. A korai burgonyatermelésre szükséges vetőgumókat már február hó második felében kell kiválogatni. Ezen kiválasztásnál csak arra ügyeljünk, hogy a gumók se nagyok, se kicsinyek, hanem középnagyok, szemek meg épek és lehetőleg csiramentesek legyenek. Ha olyan gumóink nincsenek, amelyek csiramentesek, akkor a csirákat el kell törni tövükben. A kiválasztott gumókat azután gazdasági fűzfavesszőkosarakba rakjuk a kosarakat meg meleg helyre, istállók mennyezetére függesztjük, úgy, hogy a kosarak föléin át rudat húzunk. Ez azért szükséges, mert a burgonyának, hogy egyenletesen csirázzon, melege és nedvessége van szüksége. Ezen kosarakat azután vagy négy hétig hagyjuk az istálló mennyezetén függni. Ha négy hét után még kiültethetők nem volnának, akkor a kosarakat borítsuk le zsákokkal

és tegyük hűvösebb helyre, például nyitott pajtába, hogy a gumók tovább ne csirázhaszanak. A csirának 1—1½ centiméternél hosszabbnak nem szabad lenni. Az előcsiráztatásra legjobban beváltak a korai rózsaburgonya. Amint azután az időjárás megengedi, illetve a talaj kellőleg felmelegedett, akkor az ősszel jól előkészített talajba kiültethető. A korai burgonya ugyanis éppen úgy, mint minden egyéb kapás- és tavaszi növény, az őszi mélyszántást igen meghálálja. A kiültetés éppen úgy történik, mint a rendes időben beérni szokott burgonyánál. Az ültetésnél csak arra kell ügyelni, hogy a burgonya csirái fölfelé illeszenek. Azon esetben, ha a burgonyát az említett módon előcsiráztatjuk és március hó végén vagy április hó elején kiültetjük, akkor már május hó közepétől konyhai célokra kiválóan alkalmas krumplyal fogunk rendelkezni.

— **Drágább lesz a dohány.** Amit előre láttunk — a folyton kisebb mennyiségben érkező dohányynál — be is következett, drágább lett ismét a füstölőni való, nem kis bosszúságára a dohányzókknak. Folyó hó 23-tól kezdve már 50 százalékkal felemlit dohány árak léptek életbe. A legközelebbi dohányosztásnál már szivarnál 100, a dohányynál 50 százalék áremelkedést élvezhetünk.

— **A tavaszi vetéseket** a gazdák már nagyobb részben elvégezték. Az árpa és zabvetés már mindenhol befejezést nyert, csupán a burgonya és tengeri ültetése késik. Bár a talaj az ültetvények elhelyezésére nagyon alkalmas, mégis a hosszantartó szárazság kezd veszedelmessé válni.

— **Kilencvenöt korona** a zsirszalonna kilója, de ne örvendezzünk, nem Pápa híres városában, hanem Budapesten, ahol az Árvizsgáló Bizottság március 20-tól kezdve a hus és szalonna árát jelentékenyen leszállította, úgy, hogy olvasztani való szalonnát 95 koronáért, olvasztott zsírt 125 koronáért lehet vásárolni kg.-ként. Vajjon a pápai hentes és mészáros árak mikor lesznek hajlandók engedni a magas kusárból, hogy a szegény ember is megéhesse a maga husfalatját?!

— **Halálra ítélt igyilkos.** A szegedi hadosztálybírótság Kiskunmajsán tartott tárgyalásán Kuszli Sándor őrmestert, aki múlt év május 21-én Kiskunmajsán Nemes Szabó János ottani gazdálkodót meggyilkolta, a nemzeti hadseregből való kizárásra s kötél általi halálra ítélt. Az ítélet azonban még nem jogerős. Az elítéltet visszazsárolták a szegedi katonai fogházba.

— **Burgonya vetőmagot** igénylő gazdák vetőmagot szükségletüket a földmívelésügyi minisztérium készletéből az idén is kérhetik. Kiosztásra kerül Eszenyi-féle kitenyészített vetőmag, métermázsánként 361 korona 10 fillér és Németországból behozott burgonya, mm.-ként 311 korona 10 filléres áron. Rendelés a Burgonyatermelési m. kir. gazdasági tanár hivatalánál Budapest, I., Mészáros-utca 56/b. esz-közleendő.

— **Tenyészállatvásár Budapesten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az állattenyésztő gazdák kívánságára április hó 9., 10. és 11-én. díjazással egybekötött országos állatvásárt és gépkijelöltést rendez Budapesten

az új tenyész- és haszonállatvásártelepen. A tenyészállatvásárra felhajthatók bármilyen koru és ivaru szarvasmárták, sertések, juhok és kecskék. Bejelentési határidő március vége. Bővebb felvilágosítást nyújt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatala Budapest.

Jungert visszaérkezett Budapestre.

Budapest, márc. 23.

A Magyar Hírlap írja: Jungert Mihály külügyminisztériumi osztálytanácsos, aki januárban Revalba utazott, hogy ott az orosz szovjet politikai megbízottjaival tárgyalásokat kezdjen az Oroszországban levő hadifoglyaink hazaszállítása ügyében, ma Budapestre visszaérkezett.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1921 Főiskolai könyvnyomda.

A Verbőczy-utca 12. számú ház

szabad kézből eladó.

Értekezni lehet:

Baráth Károlynál Jókai-utca 21. sz. alatt.

Egy hold közöslegelő pásztor lakással és 3 bikával eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Eizenbeck János
Felső Hosszu-utca 27. szám.

Föld-eladás.

A város belterületén
11 magyar hold
kitünő föld eladó.

Bővebb értesítés megtudható szerkesztőségünkben, Jókai Mór utca 15-ik szám alatt.

Egy modern fényezett kőrifa hálósza-butor eladó, teljesen új.

Megtekinthető Kondor János asztalos mesternél
Nyárad. (Veszprém megye.)

Tocsik és Mika

rőfös-üzlete Pápa Főtér 21. szám.

Gyolcs, vászon, siffon, kanavász, festett karton,
férfi- és női pamut- és gyapjuszövetek, barchet-árak,
finom grenadinok, fejkendő stb., mindenféle rőfös-árak
dús választékban. — Szolid keresztény kiszolgálás!

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy a legújabb divatu tavaszi és nyári

modellek

Szalmakalapok átvarrását,
vasalását, valamint férfi filc- és

keménykalapok tisztítását
és vasalását a legrövidebb idő alatt elkészítjük.

Tisztelettel: **Ludvig Nővérek**
Pápa, Márton István u. 4.

Eladó házak.

A Veszprémi út 46. számú ház,
mely gazdálkodási célra különösen alkalmas, kerttel együtt szabadkézből eladó.

A Csóka-utca 26. számú ház,
amely gazdálkodási célokra különösen alkalmas, eladó.

Bővebb felvilágosítások nyerhetők
Selinko Mamónánál, Rákóczi-utca
6. szám alatt.

KUMMER JÁNOS

szita- és drótkerítés-készítő
Pápa, (Baromfi-piac).

Ajánlom saját készítményül legjobb és legolcsóbb

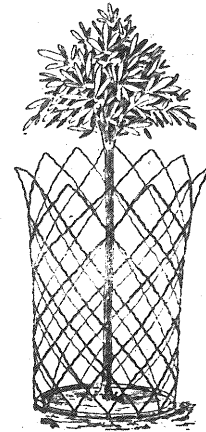
drótkerítéseimet

parkok, baromfi-
udvarok, kertek,
gyümölcsösök,
szőlők, stb.
bekerítésére.

Raktáron tartok:

sodronyszöveteket, vas-,
réz- és cinezett sodrony-
ból, továbbá Dufour-
féle selyemszövetek
malmok, gyárak és
gazdasági célokra.
A drótkerítéshez költség-
vetéssel és tervezettel
díjmentesen szolgálok.

Vidéki megrendelések gyorsan s pontosan intéztemek el.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája Pápa, Felső Hosszu-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök,
Malmok, gazdaságok villanyvilágításra való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok,

Csengők.

Főző- és fűtőkészülékek.

Házitelefon.